

Kutseharidus ei ole ummiktee

Keskkoolis võiks eristada gümnaasiumi ja kutseõppe suunda

HANNO ISOK

Riikliku eksami- ja kvalifikatsioonikeskuse asedirektor

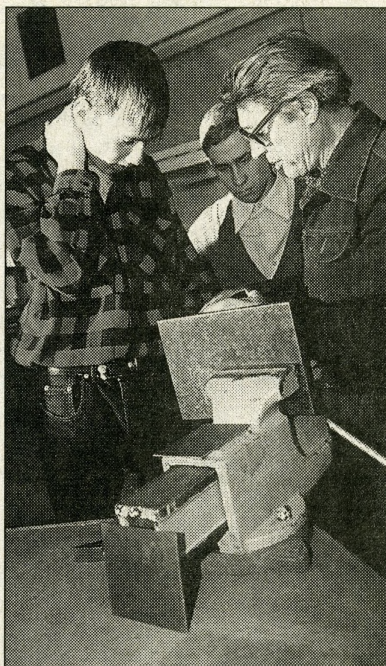
Kutsehariduse eesmärgiks peab saama hästi ettevalmistatud, kõrgelt kvalifitseeritud ja konkurentsivõimeline tööjõud. Selleks ei tule tõsta mitte ainult õpetuse taset, vaid ka ameti õppimise käigus muuta oluliselt suhtumist töösse: tööl käimine tuleb asendada töö tegemisega. Et see õnnestuks, tuleb arvestada sotsiaalse tellimusega selle sõna kõige laiemas tähenduses:

- mida on vaja nüüd ja mida kui palju tulevikus;
- missugused on tingimused praegu ja mida tegelikult tarvis oleks;
- kui palju ja kes on õpijad ning mis saab neist pärast koolitust;
- kes on koolitajad, kas nad suudavad täita tellimust, ja kui ei, siis mida on tarvis ette võtta.

Kutsekoolitusest kõneldes rõhutada take tavaliselt vaid selle negatiivset poolt, mainimata eeliseid: varajasem sotsiaalne küpsus; eseseisvumine; võimalus kiiremini raha teenima hakata. Pealegi pole kutseharidus mingi ummiktee, vaid võimalus õpida edasi näiteks kutsekõrgkoolis.

Nõu väldiks pettumusi

Enamik põhikoolilõpetajaist tõttab siiski ummisjalu gümnaasiumidesse. Kevadel põhikooli lõpetanutest jätkas õpinguid riiklikes kutseõppeasutustes vähem kui kolmandik. Ometi peaks gümnaasiumi mineku eesmärk olema ettevalmistus õpingute jätkamiseks ülikoolis. Muidu selgub pärast kolm aastat kestnud gümnaasiumiõpinguid kurb tõsiasi

Kutseharidusel on ka eeliseid: näiteks võimalus õpitud ametiga kiiremini raha teenima hakata.

RAUNO VOLMAR

– ülikooli sisse ei saanud, aga millegiski muuks ei ole mingisugust ettevalmistust.

Ilmselt on suur puudus kutsealastest nõustamisest, ja seda just põhikooli õpilaste seas. Just põhikooli kui kohustusliku hariduse lõppastme lõpetanul peaks hakkama kujunema ettekujutus sellest, kes ta on ja milleks/kelleks ta on võimeline õpima.

Samas on kutseõppeasutused ise üha enam huvitatud just gümnaasiumi lõpetanute, sest nad on ealt vanemad ning nendega on igasuguseid kasvatuslikke ja muid probleeme

me tunduvat vähem. Veelgi enam – tänapäeva tasemel töö eeldab tunduvalt kõrgemat üldhariduslikku ettevalmistust kui põhikool.

Ilmselt tuleks kaaluda võimalust kutse-eelse ettevalmistuse osa töhustamisest üldhariduskoolis – üld- ja kutsehariduse integreerimist. Ehk oleks aeg eristada üldkeskhariduses gümnaasiumi- ja kutsekeskharidust.

Venitatud kooliaastad

Üldlevinud kurtmine on, et kutsekoolide lõpetajail napib tänapäeva nõuetele vastavaid teadmisi-õskusi. Kusagil pole aga fikseeritud, mida ja millisel tasemel peab tulevane töömees tänapäeval teadma/oskama.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhitud üritavad tööandjad ja töotajate esindajad koostöös sotsiaal- ja haridusministeeriumiga ning riikliku eksami- ja kvalifikatsioonikeskusega paika panna need nõuded ja mõõdupuud, mida ja kuidas hinnata kutseharidust ja –õskusi.

Hindamiseks on tarvis fikseerida nõuded niiviisi, et nad oleksid võrreldavad ka rahvusvahelisel tasemel, et iga kutseala "sees" oleks ka oma kvalifikatsioonitasemete trepp.

Tööandjate unistus on kindlasti võimalikult lühikese (koolitus)ajaga saada võimalikult häid tulemusi. Praegused õppekavad on sageli "välja venitatud" üksnes seetõttu, et tagada õpetajatele tööd. Kui aga nn integreeritud keskkoolis on läbitud kutse-eelne ettevalmistus, siis on võimalik kutsealasele konkreetsele koolitusele eraldada tunduvalt vähem aega.